

BEN JIJ ER KLAAR VOOR?

preek over Matteüs 25,1-13
oudjaarsavond 2018

Bedum, 31 december 2018

Ds. Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus, onze Heer, mijn zussen en broers door Hem,

1

niemand wil het missen

Nog een paar uur en dan is 2018 geschiedenis. Nog zoveel uur, zoveel minuten. We kunnen het precies zeggen. Op de tv worden straks de laatste seconden een voor een afgeteld. Je kunt hardop meetellen. Jongens kunnen niet zolang hun kruit droog houden. Maar om exact twaalf uur bast het los. Niemand wil het missen. Kinderen die te klein zijn om de hele avond wakker te blijven worden om kwart voor twaalf uit bed gehaald.

vijf voor twaalf?

We willen er ook allemaal bij zijn wanneer de gróte nieuwjaarsdag aanbreekt. De dag dat Jezus terugkomt. Maar hoe lang duurt dát nog? “Jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip ‘de Mensenzoon’¹ – Hijzelf dus – komt,” eindigde Jezus z’n gelijkenis. Niemand kan op Gods klok kijken. Wie weet duurt het nog honderd jaar. Maar misschien ook wel duizend. Of het wordt 2019. Het kan vijf voor twaalf zijn maar ook halverwege de namiddag.

kun je zolang opblijven?

“Wees dus waakzaam,” zei Hij. Dik tweeduizend jaar geleden. Maar kun je zólang opblijven? Wórdt het ooit wel twaalf uur? Staat de klok niet stil? Is er wel een eindtijd? Of wordt het altijd weer nul nul één uur, nul nul twee, één uur, twee uur; en zo eindeloos voort? “Ik kom spoedig,” zei Jezus.² Er is nog weinig van te zien. Maar toch... het zál ineens zover zijn. Als een donderpot bij heldere hemel.

powerbank of keukenmeid?

Straks loopt de wekker echt af. Een lont ontsteekt dan een immens vuurwerk waarmee ‘de komende eeuw’³ wordt ingeluid.⁴ De vráág van Jezus voor ons met elkaar en voor ieder apart is: ben jij er klaar voor? Heb je een opgeladen powerbank bij je? En zijn wáarschuwing luidt: pas op dat je straks niet als gillende keukenmeid voor een dichte deur komt te staan. En dat je het nieuwjaarsfeest misloopt. Gewaarschuwde meisjes tellen voor tien.

Boven de preek heb ik gezet:

BEN JIJ ER KLAAR VOOR?

Twee gedeelten zijn er:

- ⇒ **pas op je vuurwerk,**
- ⇒ **verder tikt Gods uurwerk.**

¹ “ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται...”

² Openbareing 3,11; 22,7.12.20.

³ Geloofsbelijdenis van Nicea.

⁴ II Petrus 3,7.

PAS OP JE VUURWERK

alsof tie zelf op tijd was...

Een vreemd verhaal dat Jezus vertelt. Dat van de ‘wijze en dwaze maagden’ zoals deze gelijkenis eerst bekend stond.⁵ Tien meisjes, bruidsgemeisjes, in afwachting van de bruidegom. Wat is er zo apart aan? Niét dat vijf meiden zo oliedom zijn dat ze alleen maar goedgevulde lampen bij zich hebben. Éérder dat die andere vijf hele kruiken reserveolijfolie meegesleept hebben. Bijzonder is óók niet dat de bruidegom op zich laat wachten. Het was in Israël eerder Albanië dan Bedum. Wél dat het zo vreselijk lang duurt dat je hem niet meer verwachten kunt; middenin de nacht! Het idiootste van alles is dat de helft van de vriendinnetjes op de stoep blijft staan. Totaal ondenkbaar. Helemaal in een oosterse cultuur, beroemd om z’n gastvrijheid. En dan nog wel vijf van die grietjes. Alleen omdat ze te laat zijn. Wat ze bovendien niet kunnen helpen. En alsof de gastheer zelf op tijd was.

buiten de bebouwde kom?

Een bruid is in afwachting van haar lief. Ze is zenuwachtig. Maar gelukkig zijn haar vriendinnen bij haar in huis. Je moet het je niet zo voorstellen dat die tien tot middernacht in hun dunne feestjurkje ergens buiten de bebouwde kom aan de kant van een sloot liggen. Dat zouden hun ouders nooit goed gevonden hebben. Je kunt vers 1: “Tien meisjes die hun olielampen hadden gepakt en eropuit trokken, de bruidegom tegemoet” als titel zien. In vers 2 begint de parabel. Pas halverwege, in vers 6, horen ze: “Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet.” “Gaat út hem tegemoet” lezen we eerst.⁶ Buiten het dorp waren ook geen winkels waar ze, via de voordeur of achterom, nog snel even wat brandstof konden betrekken.

stuk voor stuk good girls

Die tien meisjes zijn vriendinnen van de bruid. Het zijn niet voor helft ‘Farizeeën en schriftgeleerden, huichelaars’.⁷ Het gaat niet over vijf tollenaars⁸ of ‘huurlingen’.⁹ Maar over tien vrolijke tienermeiden. Die zich niet zomaar in tweeën laten splitsen: vijf gélovigen en vijf óngelovigen. Het zijn stuk voor stuk good girls. Die zich erop verheugen dat ze straks een erehaag mogen vormen om de aanstaande van hun vriendin binnen te halen. En allemaal indommelen als het errug lang duurt. Ze staan voor mensen die ’s zondags graag naar de kerk gaan – ‘de bruid van Christus’.¹⁰ ’t Is net met als die twee mannen uit Jezus’ bergrede: de een bouwde op een róts en de ander op zánd. Maar ze zijn wel allebei met een huis bezig!¹¹

‘de bruiloft van het lam’

De bruidegom, dat is Jezus zelf. ‘Het lam’ “dat de zonde van de wereld wegneemt”;¹² in aantocht voor het grote huwelijksfeest: ‘de bruiloft van het lam’.¹³ Net als de gelijkenis van gistermorgen: die over ‘de vrouw en de rechter’¹⁴ uit Lucas 18, moet je die van de tien wichter lezen in verband met het voorgaande hoofdstuk. Dat blijkt al uit het eerste woordje: ‘dan’. “Dán zal het met het koninkrijk van de hemel zijn als met tien meisjes.” Matteüs 25 sluit aan bij hoofdstuk 24, over ‘de komst van de Mensenzoon’¹⁵ op een dag, even onverwacht als de

⁵ Opschrift NBG-’51.

⁶ NBG-’51: ‘εξερχομαι’.

⁷ Matteüs 23,13-29

⁸ Lucas 18,9-14.

⁹ Johannes 10,12.13.

¹⁰ Openbaring 21,2.17.

¹¹ Matteüs 7,24-27.

¹² Johannes 1,29.

¹³ Openbaring 19,7; 21,9.

¹⁴ Lucas 18,1-8; titel in Bijbel in Gewone Taal.

¹⁵ Titel in Nieuwe Bijbelvertaling.

zondvloed kwam.¹⁶ Daar loopt de gelijkenis immers ook weer op uit: “Wees dus waakzaam, want jullie weten niet op welke dag en op welk tijdstip Hij komt.”

“Doof de Geest niet uit”

“Een slimme meid is op haar toekomst voorbereid.” Een oude slogan die meisjes ertoe moest stimuleren om een exact profiel te kiezen. Wijze meisjes passen goed op hun vuurwerk. Ze laden niet alleen hun smartphone op maar hebben ook een mobiele batterij op zak. Voorkom een oliecrisis. Zalf-¹⁷ of lampolie¹⁸ is in de Bijbel een symbool van de Heilige Geest. Die je niet moet ‘doven’.¹⁹ Wees niet christen-dóm. Ga niet alleen naar de kerk maar blijf op Jezus gericht. Om enthousiast te blijven. Géést-driftig. Zorg dat je niet alles verknalt. Zodat je om twaalf uur geen rotje meer over hebt.

VERDER TIKT GODS UURWERK

in de modder voor de nieuwe aarde

Alle tien gaan ze onder zeil, die meiden. Daar was ook mis mee. “Wees waakzaam” betekent niet dat je ieder moment bewust aan Jezus’ wederkomst moet denken. Een meisje dat binnen afzienbare tijd gaat trouwen kan niet de ganse lieve dag aan de bruiloft denken. Ze moet ook werken of studeren. Maar als ze haar leven zo inricht dat haar trouwdag straks ongelegen komt, is ze natuurlijk wel verkeerd bezig. “Richt u op wat boven is, niet op wat op aarde is” schrijft Paulus.²⁰ Blijf wel met beide benen in de módder staan. Maar wees klaar voor ‘de nieuwe aarde’.²¹

wel waaróm, niet hoeláng

Je weet wel waaróm – God heeft geduld! –²² maar niet hoeláng het duurt dat het signaal klinkt om alles aan te steken. De bruidegom uit Jezus’ verhaal kon nog geen áppje sturen. Jezus zelf komt ook als een dief²³ – die niet als bol.com bewoners via links in opvolgmails op de hoogte houdt van het verwachte tijdstip van bezorging. Maar eenmaal schalt als een bazuin²⁴ de alarmbel. Bruidsjonkers roepen: “Daar is de bruidegom! Kom, ga hem tegemoet!”

‘daar wordt op de deur gebonst’

“Wanneer het signaal gegeven wordt” – aldus Paulus – “gaan wij die nog in leven zijn samen met de opgestane doden de Heer tegemoet in de lucht.”²⁵ Tenminste... ‘daar wordt op de deur gebonst’. “Laat ons erin!” ‘Wij vijven waren ook bij de bruid. Evenals Yasmin, Noëlle, Hannah, Naomi, Linde’. “Zegt me niks”. Dat je bij de bruid in huís was, is één ding. Maar was je – niet op zeven dagen dánsen, maar – op de bruidegom gericht?

‘tekenen van de tijd’

Pas op je vúúrwerk. Verder tikt Gods eeuwenoude úúrwerk. Klokkijken kan niemand. Al was je een engel. Illegaal hoor je soms het geknal van profeten die menen dat zij wel kunnen rekenen. Terwijl zelfs Gods Zoon er niks van kon zeggen.²⁶ We horen aan de tikkende klok wel

¹⁶ Matteüs 24,26-29; zie ook Lucas 17,26-27.

¹⁷ Leviticus 10,7; Numeri 35,25; Psalm 45,8.

¹⁸ Zacharia 4.

¹⁹ I Tessalonicenzen 5,19.

²⁰ Kolossenzen 3,2.

²¹ Jesaja 65,17; 66,22; II Petrus 3,13; Openbaring 21,1.

²² II Petrus 3,9.

²³ I Tessalonicenzen 5,2.4; II Petrus 3,10; Openbaring 3,3; 16,15.

²⁴ I Korintiërs 15,52.

²⁵ I Tessalonicenzen 4,16.17.

²⁶ Matteüs 24,36; Marcus 13,32.

dat het later wordt. Oorlogen, hongersnoden, aardbevingen en epidemieën.²⁷ ‘Tekenen van de tijd’ – had Jezus het over. Even veelzeggend als avond- of morgenrood:²⁸ ‘water in de sloot’.

een gratis vuurwerkbril

Geef ons wat van jullie olie.” Waren die vijf slímbo’s eigenlijk égo’s? Die niks voor een ander over hadden? Nee, de deur van de ark gaat voor je neus dicht²⁹ als je denkt dat je kunt meeliften met je ouders of je vriendengroep. Je kunt geen beroep doen op ‘overtollige goede werken’ van heiligen – zoals dat heet. Er is maar één afdoende vuurwerkbril. Gratis. En dat is Jezus! Hij komt! Ben je er klaar voor?

Amen

²⁷ Matteüs 24,6.7; Marcus 13,8; Lucas 21,11.

²⁸ Matteüs 16,2.3.

²⁹ Genesis 7,16.

mdvzdm